

FREDERICK FORSYTH

ALLES KAN TEGEN U
GEBRUIKT WORDEN
KORT VERHAAL

AV
B

Over het boek

Bill Hanley heeft de opdracht om een huis dat gesloopt moet worden te ontruimen.

De bewoner is een oude man die weigert om hieraan mee te werken. Als het skelet van een vrouw in een muur van het huis gevonden wordt, lijken de beweegredenen van de man opeens niet meer zo onschuldig.

Over de auteur

Frederick Forsyth (1938) werkte als oorlogsverslaggever voor o.a. de BBC. Het idee voor zijn romandebuut *De dag van de Jakhals* (1971) kreeg hij nadat hij als

verslaggever in Parijs en Oost-Berlijn had gewerkt. Sindsdien combineert hij het schrijven van boeken met het schrijven van opiniestukken en columns.

Van dezelfde auteur

De dag van de Jakhals

Geheim dossier Odessa

De honden van de oorlog

Het alternatief van de duivel

Het Vierde Protocol

De verrader

Er zijn geen slangen in Ierland

De onderhandelaar

De vuist van God

Icoon

Het spook van Manhattan

De veteraan

De wreker

Kwade praktijken

De Afghaan

De Cobra

De Prediker

Frederick Forsyth

Alles kan tegen u gebruikt worden

A.W. Bruna Uitgevers

© Frederick Forsyth 2004

Dit verhaal is eerder verschenen in de
verzamelbundel *Kwade praktijken* (2004).

Oorspronkelijke titel

Used in Evidence

Vertaling

Thomas Nicolaas

Omslagontwerp

Nico Richter

© 2014 A.W. Bruna Uitgevers, Utrecht

ISBN 978 90 449 7175 0

NUR 332

‘U bent niet verplicht iets te zeggen, maar alles wat u zegt, zal genoteerd worden en kan tegen u gebruikt worden.’ Een gedeelte van de formulering van de officiële waarschuwing, gebruikt door de Britse en Ierse politie tegen een verdachte.

De grote politieauto kwam soepel tot stilstand bij de stoeprand, op zo’n vijftien meter afstand van waar het kordon de straat afsloot om de toeschouwers tegen te houden. De chauffeur liet de motor lopen en de ruitenwissers bewogen ritmisch over de voorruit om de aanhoudende motregen te verwijderen. Vanaf de achterbank keek hoofdcommissaris William J. Hanley door de voorruit naar de groepjes toeschouwers buiten het kordon en de her en der

verspreide besluiteloze functionarissen er binnen.

‘Blijf hier,’ zei hij tegen de chauffeur en hij maakte aanstalten om uit te stappen. De chauffeur was blij. In de auto was het prettig en warm, en hij bedacht dat dit geen ochtend was om in de regen op en neer een in een achterbuurtstraat te lopen. Hij knikte en zette motor uit.

De politiecommissaris sloeg het portier achter zich dicht, dook dieper weg in zijn donkerblauwe overjas en liep doelbewust naar de opening in het kordon waar een vochtige politiefunctionaris waakte over hen die het afgezette gebied binnen gingen en verlieten. Toen hij Hanley zag,

groette hij, deed een pas opzij en liet hem passeren.

‘Grote’ Bill Hanley was sinds zevenentwintig jaar bij de politie, begonnen met het sjouwen door de met keien bestrate stegen van de Liberties en zich opwerkend tot zijn huidige rang. Hij had de bouw ervoor, met zijn lengte van meer dan een meter tachtig en gebouwd als een vrachtwagen. Dertig jaar eerder werd hij beschouwd al de beste voorspeler die ooit uit Athlonic County was gekomen. In zijn groene Ierse sportuitrusting had hij deel uitgemaakt van het beste rugbyteam dat het land ooit had opgeleverd, het team dat Karl Mullen

drie achtereenvolgende jaren naar de overwinning had geleid in de Engelse competitie en dat de vloer had aangeveegd met de teams van Engeland, Wales, Schotland en Frankrijk. Dat had zijn promotiekansen ook geen kwaad gedaan toen hij bij de politie ging.

Hij hield van het werk. Het bevredigde hem, ondanks de slechte betaling en de lange uren die hij maakte. Maar elke baan brengt taken met zich mee waarvan niemand kan genieten, en die van deze ochtend was er een van. Een ontruiming.

Twee jaar lang had de gemeenteraad van Dublin systematisch de reeks kleine, vlak tegen elkaar gebouwde huizen met

boven een kamer en beneden een kamer, die de wijk vormden die bekendstond als de Gloucester Diamond, gesloopt.

Waarom het ooit die naam had gekregen, was een raadsel. De wijk had niets van de rijkdom en de voorrechten van het Engelse Koninklijke huis van Gloucester, noch iets van de dure schittering van een diamant.

Alleen maar een industriële achterbuurt, die achter het havengebied aan de noordoever van de Liffley lag. Nu lag het grootste gedeelte ervan plat, zijn bewoners gehuisvest in kubusvormige gemeenteflats waarvan de zielsverlammende vormen door de

motregen een kilometer verder gezien konden worden.

Maar de wijk lag midden in het district van Bill Hanley, dus het karwei van vanochtend viel onder zijn verantwoordelijkheid, hoe zeer hij er ook de pest aan had.

Het tafereel tussen de aan weerszijden opgestelde dranghekken waardoor het middengedeelte van wat eens de Mayo Road was geweest, werd afgezet, was die ochtend even somber als het novemberweer.

De ene kant van de straat was alleen maar een veld vol puin, waar spoedig de bulldozers aan het werk zouden gaan om

nieuwe funderingen voor het nieuwe winkelcentrum uit te graven. De andere kant van de straat was het middelpunt van de belangstelling. Aan weerszijden daarvan stond op tientallen meters geen enkel gebouw. Het hele gebied was zo plat als een dubbeltje en de regen glinsterde op het gladde, zwarte asfalt van het nieuwe parkeerterrein van achtduizend vierkante meter, bestemd voor de voertuigen van hen die op een dag zouden werken in de geplande kantoorgebouwen er vlakbij. De achtduizend vierkante meter waren afgezet met een hek van twee meter zeventig hoog, dat wil zeggen, bijna het hele parkeerterrein.

Precies in het midden, uitziend op de Mayo Road, stond één overgebleven huis, als een oud, afgebroken tandenstompje in fraai, gezond tandvlees. Aan weerszijden ervan waren de huizen afgebroken en tegen de zijkanten van het overgebleven huis waren dikke balken aangebracht.

Alle huizen die eens achter het enige overlevende hadden gestaan, waren ook weg en de stroom asfalt omgaf het huis aan drie kanten als de zee een eenzaam zandkasteel op het strand. Dit huis en de oude man die zich erin verschool waren het middelpunt van de activiteiten van die ochtend, het centrum van vermaak voor de afwachende groepen uit de nieuwe

flatgebouwen die waren komen kijken hoe de laatste van hun vroegere burens uit zijn huis werd gezet.

Bill Hanley liep verder naar de plaats waar, recht tegenover het voorhek van het eenzame huis, de voornaamste functionarissen stonden. Ze staarden allemaal naar het krot alsof ze, nu het moment ten slotte was gekomen, niet wisten hoe ze het aan moesten pakken. Er was niet veel om naar te kijken. Aan de rand van het trottoir stond een laag, stenen muurtje, dat het trottoir en dat wat de voortuin moest zijn scheidde. Het was helemaal geen tuin, alleen maar enkele decimeters verward onkruid. De voordeur

zat aan de linkerkant van het huis, geschilderd en ingedeukt door de talloze stenen die er tegenaan gegooid waren. Hanley wist dat achter de deur een halletje van een vierkante meter was en recht daartegenover de smalle trap die naar boven liep.

Rechts in de hal zou de deur zijn naar de enige zitkamer, waarvan de gebroken, met karton bedekte ramen naast de deur zaten. Naast de trap was de gang die naar de kleine, smerige keuken liep en naar de achterdeur die leidde naar de tuin en het buitenprivaat. In de zitkamer zou een kleine open haard zijn, want de schoorsteen die omhoog liep langs de

zijkant van het huis, stak nog steeds in de druilerige lucht. Achter het huis kon Hanley een achtertuin zien, even breed als de breedte van het huis en zevenenhalve meter lang. De achtertuin was omringd door een houten schutting van een meter tachtig hoog. In de tuin was de kale grond, zo had Hanley gehoord van hen die over de schutting hadden gekeken, glad door de uitwerpselen van de vier gespikkelde bruine kippen die de oude man hield in een hok achterin de tuin, tegen de achterschutting aan. En dat was het.

Het gemeentebestuur had zijn best gedaan voor de oude man. Er waren

aanbiedingen geweest voor herhuisvesting in een heldere, schone, nieuwe gemeenteflat en zelfs een klein eigen huis elders. Er waren maatschappelijk werkers geweest, en mensen van Sociale Zaken en pastorale werkers om met hem te praten. Ze hadden geredeneerd en gevleid en hem tijdlimiet na tijdlimiet gegeven. Hij weigerde te verhuizen. De straat was naast hem en achter hem en voor hem afgebroken.

Hij wilde niet gaan. Het werk was doorgegaan, het parkeerterrein was geëgaliseerd en geasfalteerd en aan drie kanten van hem afgezet. Nog steeds wilde de oude man niet weggaan.

De plaatselijke pers had er alles uitgehaald, uit de ‘kluizenaar van de Mayo Road’. Net als de kinderen uit buurt, die het huis hadden bekogeld met stenen en modder, waardoor de meeste ramen waren gebroken, terwijl de oude man, tot hun intense genoegen, smerige woorden tegen hen schreeuwde door de kapotte ruiten.

Ten slotte had de gemeenteraad het bevel tot de ontruiming gegeven, de politierechter had toestemming geven om de bewoner met geweld te verwijderen, en het gezag van de stad had zich op een natte novemberochtend opgesteld voor de voordeur.

De directeur van de afdeling

Huisvesting begroette Hanley.

‘Onaangenaam karwei,’ zei hij. ‘Altijd zo. Heb de pest aan die ontruimingen.’

‘Ja,’ zei Hanley en hij bestudeerde de groep. De twee deurwaarders

die het karwei zouden doen, waren er; grote, zware mannen die gegeneerd keken. Nog twee mensen van de gemeente, twee politieagenten van Hanley zelf, iemand van de gezondheidsdienst, een plaatselijke dokter en een verzameling lagere ambtenaren. Barney Kelleher, de oude fotograaf van de plaatselijke krant was er, met een baardeloze, jonge, pas beginnende verslaggever in zijn kielzog. Hanley had goede relaties met de

plaatselijke pers en een vriendschappelijke, zij het behoedzame relatie met de oudere dienaren van de pers. Ze hadden allebei hun werk te doen en het was niet nodig om er een guerrillaoorlog van te maken. Barney knipoogde en Hanley knikte. De jonge verslaggever beschouwde dit als een teken van intimiteit.

‘Gaat u hem er met geweld uitzetten?’ vroeg hij opgewekt. Barney Kelleher wierp hem een venijnige blik toe. Hanley richtte zijn grijze ogen op de nieuweling en keek hem aan tot de jongeman wenste dat hij niets had gezegd.

‘We zullen zo vriendelijk zijn als we

kunnen,' zei hij ernstig. De nieuweling begon heftig te schrijven, meer om iets te doen dan omdat hij zo'n korte zin niet kon onthouden.

Het bevel van de politierechter vermeldde als tijdstip negen uur. Het was een minuut over negen. Hanley knikte naar de directeur van de afdeling huisvesting.

'Gaat uw gang,' zei hij.

De gemeentefunctionaris liep naar de deur van het huis en klopte hard. Er gebeurde niets.

'Bent u daar, meneer Larkin ?' riep hij. Geen reactie. Hij keek om naar Hanley. Hanley knikte. Hij schraapte zijn keel en

las het bevel tot ontruiming voor met een stem die hard genoeg was om in het huis gehoord te worden. Er kwam geen reactie. Hij liep terug naar de groep op de weg.

‘Zullen we hem vijf minuten geven?’ vroeg hij.

‘Heel goed,’ zei Hanley. Achter de dranghekken werd een gemompel hoorbaar van de groeiende menigte voormalige bewoners van de Gloucester Diamond. Ten slotte werd iemand achteraan brutaler.

‘Laat hem met rust,’ riep de stem. ‘Arme, oude man.’

Hanley wandelde op zijn gemak naar de dranghekken. Zonder haast liep hij langs

de rij gezichten en keek hen stuk voor stuk aan. De meesten wendden hun blik af en iedereen zweeg.

‘Zouden jullie hem sympathie geven?’ vroeg Hanley zacht. ‘Zijn door jullie sympathie al zijn ramen de afgelopen winter gebroken terwijl hij zelf daarbinnen bevroor? Is hij dankzij jullie sympathie bekogeld met stenen en modder?’ Er was een lange stilte. ‘Hou je gemak,’ zei Hanley en hij liep terug naar de groep bij de voordeur. Achter de drankhekken was stilte. Hanley knikte naar de twee deurwaarders die hem aanstaarden.

‘Gaat uw gang,’ zei hij.

Beide mannen hadden breekijzers. Een

van hen liep langs de zijkant van het huis, tussen het hek en de hoek van het metselwerk. Met deskundig gemak wrong hij drie planken van de schutting los en ging de achtertuin binnen. Hij liep naar de achterdeur en tikte erop met zijn breekijzer. Toen zijn collega aan de voorkant het geluid hoorde, klopte hij aan de voorkant. Er werd niet op gereageerd. De man aan de voorkant stak de punt van het breekijzer tussen de deur en de deurpost en had hem in een wip open. De deur gaf een centimeter of acht mee en bleef toen steken. Er stond meubilair achter. De deurwaarder schudde bedroefd zijn hoofd en keerde zich naar de andere

kant van de deur, waar hij beide scharnieren eraf sloeg. Vervolgens pakte hij de deur op als een speelkaart en legde hem in de voortuin. Stuk voor stuk verwijderde hij de stapel stoelen en tafels in de hal tot de ruimte vrij was. Ten slotte liep hij de hal binnen terwijl hij riep: ‘Meneer Larkin?’

Van de achterkant werd een versplinterend geluid hoorbaar toen zijn vriend door de keuken naar binnen kwam. Het was stil in de straat toen de mannen de begane grond doorzochten. Achter het raam op de eerste verdieping verscheen een bleek gezicht. De menigte zag het.

‘Daar is hij,’ riepen drie of vier stemmen

uit de menigte, als van toeschouwers bij een jacht die de vos ontdekken voor de jagers en alleen maar behulpzaam proberen te zijn. Een van de deurwaarders stak zijn hoofd om de deur. Hanley knikte omhoog naar het slaapkamerraam en de twee mannen klostten de smalle trap op. Het gezicht verdween. Er was geen vechtpartij. Even later kwamen ze omlaag, de voorste man met een broze, oude man in zijn armen. Hij liep de motregen in en bleef besluiteloos staan. Een maatschappelijk werker kwam aangerend met een droge deken. De deurwaarder zette de oude man op zijn benen en de deken werd om hem heen gedrapeerd. Hij

zag er ondervoed en een beetje verbijsterd uit, maar vooral heel bang. Hanley nam een besluit. Hij keerde zich om naar zijn auto en beduidde de chauffeur te komen. De gemeente kon hem later krijgen voor hun bejaardenhuis, maar eerst was een verdomd goed ontbijt met een hete kop thee vereist.

‘Zet hem achterin,’ zei hij tegen de deurwaarder. Toen de oude man op de warme achterbank van de auto zat, stapte Hanley naast hem in.

‘Laten we gaan,’ zei Hanley tegen zijn chauffeur. ‘Er is een kilometer verderop, de tweede straat links een chauffeurscafé. Laten we daar heen gaan.’

Terwijl de auto terugreed door de dranghekken en langs de starende menigte, wierp Hanley een blik op zijn ongewone gast. De oude man was gekleed in een smerige broek en een dun jasje over een niet dicht geknoopt overhemd. Volgens de geruchten had hij sinds jaren niet goed voor zichzelf gezorgd, en zijn gezicht was mager en grauw.

Hij staarde zwijgend naar de rugleuning van de stoel voor zich en reageerde niet op Hanley's blik.

‘Het moest vroeg of laat gebeuren,’ zei Hanley vriendelijk. ‘Dat hebt u al die tijd geweten.’

Ondanks zijn grootte en zijn vermogen,

als hij daar gebruik van wilde maken, om harde schurken uit het havengebied het in hun broek te laten doen als hij hun het hoofd bood, was de grote Bill Hanley een veel vriendelijker man dan zijn vlezige gezicht en twee keer gebroken neus zouden doen denken. De oude man draaide zich langzaam om en staarde hem aan, maar hij zei niets.

‘Verhuizen, bedoel ik,’ zei Hanley. ‘Ze versieren u met aardige woning, warm in de winter, en behoorlijk eten. U zult het zien.’

De auto hield stil bij het café. Hanley stapte uit en richtte zich tot zijn chauffeur. ‘Breng hem binnen,’ zei hij.

In het warme en dampige café knikte Hanley naar een hoektafeltje. De politiechauffeur begeleidde de man naar de hoek en liet hem plaats nemen, met rug naar de muur. De oude man zei niets, geen woord van dank of protest. Hanley wierp een blik op de kaart aan de muur achter de bar. De café-eigenaar veegde zijn handen af aan een vochtige vaatdoek en keek vragend.

‘Twee eieren, spek, tomaten, worst en frieten.’ zei Hanley. ‘In de hoek. Die ouwe baas. En begin met een kop thee.’ Hij legde twee pond op de bar. ‘Ik kom terug voor het wisselgeld,’ zei hij.

De chauffeur kwam van het hoektafeltje

naar de bar. ‘Blijf hier en hou hem in het oog,’ zei Hanley. ‘Ik neem de auto even mee.’ De chauffeur dacht dat dit zijn geluksdag was. Eerst een warme auto, nu een warm café. Tijd voor een kop thee en een sigaret.

‘Moet ik bij hem gaan zitten, meneer?’ vroeg hij. ‘Hij stinkt een beetje.’

‘Hou hem in het oog,’ herhaalde Hanley. Hij reed terug naar de Mayo Road.

De slopers hadden alles al klaar en ze verspilden geen tijd. Personeel van de aannemer liep in en uit het huis met de smerige have en goed van de voormalige bewoner, die ze neerzetten op de weg in

de nu stromende regen. De directeur van de afdeling Huisvesting had zijn paraplu opgestoken en keek toe. Op de parkeerplaats stonden twee bulldozers te wachten om te beginnen aan de achterkant van het huis, de achtertuin en het kleine privaat. Achter hen wachtte een rij van tien auto's om de rotzooi van het huis af te voeren. De waterleiding, de elektrische stroom en het gas waren al maanden geleden afgesneden. En ten gevolge daarvan was het huis vochtig en smerig. Het was nooit op de riolering aangesloten geweest, vandaar het buitenprivaat dat aangesloten was op een septic tank, die spoedig gedempt zou

worden en voorgoed met beton bedekt. De directeur van de afdeling Huisvesting liep naar Hanley toe toen hij weer uit zijn auto stapte. Hij gebaarde naar de open achterkant van een bestelwagen van de gemeente.

‘Ik heb alles van enige gevoelswaarde bewaard,’ merkte hij op. ‘Oude foto’s, munten, een paar lintjes, wat persoonlijke kleren, een paar persoonlijke documenten in een sigarendoos, grotendeels beschimmeld. Wat het meubilair betreft,’ hij wees naar de stapel bric à brac in de regen, ‘dat leeft. De arts van de geneeskundige dienst heeft ons aangeraden het zaakje te verbranden. Je

zou er nog geen stuiver voor krijgen.’

‘Tja,’ zei Hanley. De man had gelijk, maar dat was zijn probleem. Toch wilde hij schijnbaar morele steun.

‘Krijgt hij hier compensatie voor?’ vroeg Hanley.

‘O, ja,’ zei de man geestdriftig, verlangend om te verklaren dat zijn afdeling geen harteloos beest was. ‘Voor het huis, dat zijn eigendom was, en een redelijke taxatieprijs voor het meubilair, stoffering en alle persoonlijke bezittingen die verloren raken, beschadigd worden of vernietigd. En een verhuistoelage om het ongerief van de verhuizing te compenseren – hoewel hij eerlijk gezegd de gemeente

heel wat meer heeft gekost dan het totaal door zo lang te weigeren om weg te gaan.’

Op dat moment kwam een van de mannen rond de zijkant van het huis met twee kippen, met hun kop omlaag in elke hand.

‘Wat moet ik hiermee, verdomme?’ vroeg hij aan niemand in het bijzonder. Een van zijn collega’s vertelde het hem. Barney Kelleher maakte een foto. Mooi plaatje, dat, dacht hij. De laatste vrienden van de kluizenaar van de Mayo Road. Goed onderschrift. Een van de mensen van de aannemer zei dat hij ook kippen had en dat hij ze wel mee kon nemen. Een kartonnen doos werd gevonden, de

vochtige kippen werden erin geduwd en werden in de bestelwagen van de gemeente gezet tot ze naar het huis van de arbeider konden gaan.

Binnen een uur was het klaar. Het kleine huis was leeggehaald. Een grote voorman in een glinsterende gele oliejas kwam naar de man van de gemeente toe.

‘Kunnen we beginnen?’ vroeg hij. ‘De baas wil het parkeerterrein afmaken en omheinen. Als we voor vanavond beton kunnen storten, kunnen we morgenochtend direct asfalteren.’

De man van de gemeente zuchtte. ‘Ga uw gang,’ zei hij. De voorman draaide zich om en gebaarde naar een mobiele kraan

waaraan een ijzeren bal van een halve ton zwaaide. Zachtjes reed de kraan naar de zijkant van het huis, bleef staan en verhief zich met een zacht gesis op zijn hydraulische poten. De bal begon te zwaaien, eerst zachtjes, dan in grotere bogen. De menigte keek gefascineerd toe. Ze hadden hun eigen huizen op deze manier zien slopen, maar het verveelde nooit.

Ten slotte sloeg de bal tegen de zijkant van het huis, niet ver van de schoorsteen, waardoor een stuk of tien stenen versplinterd werden en er twee scheuren in de muur omlaag liepen. Van de menigte kwam een lang, zacht ‘aaah’. Er is niets

leukers dan een stukje sloopwerk om een verveelde menigte op te vrolijken. Bij de vierde dreun schoten twee bovenramen uit hun kozijnen en vielen op de parkeerplaats.

Een hoek van het huis maakte zich los van de rest, walste langzaam in een halve spiraal en viel neer in de achtertuin. Enkele ogenblikken later brak de schoorsteen, een stevige bakstenen kolom, halverwege door en het bovendeel sloeg door het dak en omlaag naar de begane grond. Het oude huis viel uit elkaar. De menigte was verrukt. Hoofdcommissaris Hanley stapte weer in zijn auto en ging terug naar het café.

Het was zelfs nog warmer en dampiger dan zojuist. Zijn chauffeur zat aan de bar voor een dampende kop thee. Hij drukte een sigaret uit toen Hanley naar binnen liep en gleeed van zijn barkruk af. De oude man leek het druk te hebben in de hoek.

‘Is hij al klaar?’ vroeg Hanley.

‘Hij neemt er machtig veel tijd voor, meneer,’ zei de chauffeur. ‘En het brood met de boter gaat erin alsof er geen morgen meer is.’

Hanley keek toe terwijl de oude man weer een stuk zacht wit brood door het vet van het eten haalde en begon te kauwen.

‘Het brood is extra,’ zei de café-eigenaar. ‘Hij heeft al drie porties gehad.’

Hanley wierp een blik op zijn horloge. Het was over elfen. Hij zuchtte en hees zich op een barkruk. ‘Een kop thee,’ zei hij. Hij had de man van de Geneeskundige Dienst gezegd over een halfuur bij hem te komen en zich te ontfermen over de oude man. Daarna kon hij teruggaan naar zijn kantoor en wat administratief werk doen. Hij zou blij zijn als hij van de hele zaak af was.

Barney Kelleher en zijn jonge verslaggever kwamen binnen.

‘U trakteert hem op een ontbijt, nietwaar?’ vroeg Barney.

‘Ik declareer het,’ zei Hanley. Kelleher wist dat hij dat niet zou doen.

‘Nog wat prentjes?’ Barney haalde zijn schouders op.

‘Niet slecht,’ zei hij. ‘Een aardige van de kippen. En de schoorsteenpijp die omlaag kwam. En toen hij naar buiten werd gebracht in een deken. Einde van een tijdperk. Ik herinner me de tijd toen er tienduizend mensen woonden in de Diamond. En allemaal aan het werk. Slecht betaald, hoor, maar aan het werk. Het kostte in die tijd vijftig jaar om een achterbuurt te creëren. Nu kunnen ze het in vijf jaar.’

Hanley gromde. ‘Dat is vooruitgang,’ zei hij.

Een tweede politieauto stopte voor de

deur. Een van de jonge agenten die op de Mayo Road was geweest, sprong eruit, zag door het glas dat zijn baas in gesprek was met de pers en bleef besluiteloos staan. De jonge verslaggever merkte het niet op. Barney Kelleher deed alsof hij het niet opmerkte. Hanley gleed van zijn kruk af en liep naar de deur. Buiten in de regen zei de agent tegen hem: ‘U moest maar mee teruggaan, meneer. Ze hebben... iets gevonden.’

Hanley gebaarde naar zijn chauffeur, die naar buiten kwam. ‘Ik ga terug,’ zei Hanley. ‘Hou de oude man in het oog.’ Hij wierp een blik in het café.

Achterin was de oude man opgehouden

met eten. Hij hield een vork in zijn ene hand, een stuk brood met de helft van de saus in de andere, volmaakt onbeweeglijk, terwijl hij zwijgend staarde naar de drie uniformen op het trottoir.

Op de Mayo Road was al het werk stilgelegd. De slopers in hun oliejasen en helmen stonden in een kring in het puin van het huis. De overgebleven agent stond bij hen. Hanley liep van zijn auto door de stapels bakstenen naar de plaats waar de kring van mannen stond. Van achter hem boorde hij gemompel van het restant van de menigte.

‘Het is de schat van de oude man,’
fluisterde iemand in de menigte

luidruchtig. Er volgde een instemmend gemompel. ‘Hij had daarbinnen een fortuin begraven. Daarom wilde hij nooit weg.’

Hanley kwam bij de groep aan en keek naar het gedeelte waar de aandacht op was gericht. Het ondergedeelte van de stukgeslagen schoorsteen stond er nog, anderhalve meter hoog, omgeven door stapels puin. Onder aan de schoorsteenpijp kon je de oude, zwarte open haard nog zien. Aan een kant stond nog een aantal decimeters van de buitenmuur overeind. Aan de onderkant ervan in het huis, lag een verzameling gevallen stenen, waaruit het

verschrompelde en uitgedroogde, maar nog steeds herkenbare been van een menselijk wezen stak. Een flard van wat eruitzag als een nylonkous zat nog steeds onder de knieschijf.

‘Wie heeft dit gevonden?’ vroeg Hanley. De voorman deed een pas naar voren.

‘Tommy hier was aan het werk aan de schoorsteenmantel met een moker. Hij haalde een paar stenen weg om beter te kunnen slaan. Hij zag dit. Hij riep mij.’ Hanley herkende een goede getuige zodra hij er een zag.

‘Zat het dan onder de vloer?’ vroeg Hanley.

‘Nee. Dit hele gebied was op een

moeras gebouwd. De aannemers hebben een betonnen fundering aangebracht.'

'Waar was het dan?'

De voorman bukte zich en wees naar het restant van de open haard.

'Vanuit de zitkamer leek het alsof de open haard gelijk liep met de muur. Dat was in feite niet zo. Oorspronkelijk stak hij uit de muur van het huis. Iemand heeft een bakstenen muur gemetseld tussen de schoorsteenmantel en de andere kant van het vertrek, waardoor er een holte ontstond van dertig centimeter diep tot aan het plafond. En nog een holte aan de andere kant van de open haard om de zaak symmetrisch te maken. Maar die andere

holte was leeg. Het lichaam bevond zich in de holte tussen de binnenmuur en de buitenmuur. De kamer was zelfs opnieuw behangen om de muur te verbergen. Kijk, hetzelfde behang op de schoorsteenmantel als op de loze muur.'

Hanley volgt zijn vinger. Flarden van hetzelfde vochtige, gevlekte behang zaten aan de voorkant van de schoorsteenmantel en op de stenen die de schoorsteen omgaven en gedeeltelijk bedekten. Het was een oud behang met een patroon van rozenknopjes. Maar aan de binnenkant van de oorspronkelijke binnenmuur naast de schoorsteen kon je een goor en zelfs nog ouder gestreept behang

onderscheiden. Hanley ging staan.

‘Goed,’ zei hij. ‘Dat betekent het einde van jullie werk vandaag. U kunt uw mannen net zo goed terugtrekken en naar huis laten gaan. Wij nemen het vanaf nu over.’ De gehelmde mannen begonnen zich te verwijderen van de stapel bakstenen. Hanley richtte zich tot zijn twee agenten.

‘Laat de dranghekken staan,’ zei hij. ‘De hele omgeving moet hermetisch afgesloten worden. Er komen meer mannen en meer dranghekken. Ik wil dat het huis van geen enkele kant benaderd kan worden. Ik zal manschappen laten komen en de jongens van het gerecht. Er

wordt niets aangeraakt tot zij het zeggen.
Oké?’

De twee mannen salueerden. Hanley stapte weer in zijn auto en nam contact op met het hoofdbureau. Hij gaf een stroom bevelen en liet zich doorverbinden met de technische afdeling van de recherche, weggestopt in een grimmige, oude, Victoriaanse kazerne achter het Houston Station. Hij had geluk. Hoofdinspecteur O’Keefe kwam aan de lijn, en ze kenden elkaar al vele jaren. Hanley vertelde hem wat hij had gevonden en wat hij nodig had.

‘Ik stuur ze erheen.’ De stem van O’Keefe was krakend door de lijn. ‘Wil je

er ook de moordbrigade bij hebben?’

Hanley snoof. ‘Nee dank je wel. Ik geloof dat we dit zelf wel aankunnen.’

‘Heb je dan een verdachte?’ vroeg O’Keefe.

‘O ja, we hebben er zeker een,’ zei Hanley.

Hij reed terug naar het café en kwam Barney Kelleher tegen die zonder succes probeerde weer door de dranghekken te komen. Nu was de dienstdoende agent lang niet zo behulpzaam.

In het café vond Hanley zijn chauffeur nog steeds aan de bar met een nieuwe kop thee. Achterin zat de oude man, klaar met eten, een kop thee te drinken. Hij staarde

naar Hanley toen de reusachtige politiefunctionaris op hem afliep.

‘We hebben haar gevonden,’ zei Hanley terwijl hij zich over de tafel boog en zo zacht praatte, dat niemand anders in het café hem kon horen.

‘We moesten maar gaan, nietwaar, meneer Larkin? Naar het bureau, hè? We moeten wat babbelen, nietwaar?’

De oude man staaarde terug zonder een woord te zeggen. Hanley bedacht dat hij tot nu toe zijn mond niet had opengedaan om een woord te zeggen. Er trilde iets de ogen van de oude man. Angst? Opluchting? Waarschijnlijk angst. Geen wonder dat hij al die jaren bang was

geweest.

Hij ging rustig staan en liep met Hanley's stevige hand op zijn elleboog naar buiten, naar de politieauto. De chauffeur volgde en klom achter het stuur. Het regende niet meer en een kille wind blies toffeepapiertjes als herfstbladeren door de straat waarin geen bomen stonden.

De auto reed van de stoep weg. De oude man zat ineengedoken voor zich uit te staren, zwijgend. 'Terug naar het bureau,' zei Hanley.

Er is geen land ter wereld waar een onderzoek naar een moord een kwestie van geïnspireerde vermoedens is, zoals de

televisie ons graag wil laten geloven. Het is negentig procent ploeterende routine, formaliteiten die afgewerkt moeten worden, procedures waaraan voldaan moet worden. En administratie, een heleboel administratie.

Grote Bill Hanley zorgde ervoor dat de oude man in een cel achter in de verhoorkamer werd gezet. Hij protesteerde niet en vroeg niet om een advocaat. Hanley had niet de bedoeling hem te verhoren – nog niet. Hij kon hem minstens vierentwintig uur als verdachte vasthouden en hij wilde eerst meer feiten. Vervolgens ging hij aan zijn bureau zitten en begon met de telefoon.

‘Volgens het boekje, jong, volgens het boekje. We zijn Sherlock Holmes niet,’ zei zijn oude brigadier jaren geleden altijd tegen hem.

Een goed advies. Er zijn in de rechtszaal meer zaken verloren door procedurele stomiteiten dan er ooit gewonnen zijn door intellectuele briljantheid.

Hanley stelde de lijkschouwer officieel op de hoogte van het feit dat er een dode was gevonden en kreeg de oudere ambtenaar net aan de lijn toen hij op het punt stond te gaan lunchen. Vervolgens deelde hij het gemeentemortuarium in de Store Street, vlak achter het busstation,

mee dat er die middag een uitvoerige lijkschouwing zou plaatsvinden.

Hij spoorde de rijkspatholoog, professor Tim McCarthy op, die rustig luisterde aan het toestel en in de gang van de Kildare Club zuchtte bij de gedachte de uitstekende fazantenborst die op het menu stond te moeten missen, en beloofde direct te komen.

Er moesten schermen van zeildoek georganiseerd worden, en mensen gedetacheerd om met houwelen en schoppen naar de Mayo Road te gaan.

Hij liet de drie onderzoekers, die aan zijn bureau verbonden waren en in de kantine zaten te lunchen, op zijn kamer

komen en behielp zich met twee sandwiches en een glas melk terwijl hij werkte.

‘Ik weet dat jullie het druk hebben,’ zei hij tegen hen. ‘Dat hebben we allemaal. Daarom wil ik dat dit snel afgehandeld wordt. Het hoeft niet lang te duren.’

Hij gaf zijn hoofdinspecteur van de recherche de opdracht het onderzoek te leiden op de plaats van het misdrijf en stuurde hem direct naar de Mayo Road. De twee jonge brigadiers kregen ieder een andere taak. De een kreeg de opdracht de geschiedenis van het huis zelf na te pluizen. De gemeentefunctionaris had gezegd dat het eigendom was van de oude

man, hypotheekvrij, maar het belastingkantoor van de gemeente zou de bijzonderheden hebben van zijn geschiedenis van vroegere eigenaars. Het registratiekantoor zou de laatste bijzonderheden opleveren.

De tweede brigadier kreeg het benenwerk. Spoor elke vroegere bewoner van de Mayo Road op, waarvan de meeste gehuisvest zijn in de gemeenteflats. Zoek de burens, de roddelverhalen, de winkeliers, de wijkagent die op de Mayo Road de afgelopen vijftien jaar voor de sloop ervan de ronde had gedaan, de plaatselijke priester – iedereen die de Mayo Road en de oude man liefst zo lang

mogelijk had gekend.

En dat, zei Hanley met nadruk, omvat ook iedereen die ooit mevrouw, dat wil zeggen, wijlen mevrouw Larkin heeft gekend.

Hij stuurde een brigadier in uniform met een bestelwagen weg om alle persoonlijke bezittingen uit het gesloopte huis op te halen die hij die ochtend in de bestelwagen van de gemeente had gezien, en om al het afgedankte meubilair, met vlooiën en al, naar de binnenplaats van het politiebureau te brengen.

Het was over tweeën in de middag toen hij ten slotte opstond en zich uitrekte. Hij gaf opdracht de oude man naar de

verhoorkamer te brengen, dronk zijn melk op en wachtte vijf minuten. Toen hij de verhoorkamer binnenkwam, zat de oude man aan de tafel, zijn handen ineengeslagen voor zich, naar de muur te staren. Een agent stond vlak bij de deur.

‘Heeft hij iets gezegd?’ vroeg Hanley zacht aan de agent.

‘Nee meneer. Geen woord.’ Hanley knikte tegen hem, als teken dat hij kon vertrekken.

Toen ze alleen waren, ging hij tegenover de oude man aan tafel zitten. Herbert James Larkin, volgens de gegevens van de gemeente.

‘Nou, meneer Larkin,’ zei Hanley zacht.

‘Dacht u niet dat het verstandig was om het me te vertellen?’

Zijn ervaring vertelde hem dat het geen nut had om te proberen de oude baas te intimideren. Dit was geen straatschurk uit de onderwereld. Hij had in de loop van zijn carrière drie moordenaars van hun vrouw meegemaakt, en het waren allemaal zachte, gedweë mannetjes die spoedig opgelucht leken om de vreselijke bijzonderheden te vertellen aan de grote, meelevende man aan de andere kant van de tafel. De oude man richtte traag zijn blik op hem, keek een paar ogenblikken en keek toen weer naar de tafel. Hanley haalde een pakje sigaretten tevoorschijn en

maakte het open.

‘Roken?’ vroeg hij. De oude man bewoog zich niet. ‘Feitelijk rook ik zelf ook niet,’ zei Hanley, maar hij liet het pakje uitnodigend open op tafel liggen met een doosje lucifers ernaast. ‘Niet slecht geprobeerd,’ gaf hij toe. ‘Zo vasthouden aan dat huis. Al die maanden. Maar de gemeente moest vroeg of laat winnen. U wist dat, nietwaar? Moet vreselijk zijn geweest, het feit dat u wist dat ze vroeg of laat de deurwaarder zouden sturen.’

Hij wachtte op een opmerking, een blijk van communicatie van de oude man. Dat was er niet. Deed er niet toe, hij was

zo geduldig als hij iemand wilde laten praten. En vroeg of laat praatten ze allemaal. Het was werkelijk een opluchting. Je hart kunnen storten. De Kerk wist alles over de opluchting die de biecht bood.

‘Hoeveel jaar, meneer Larkin? Hoeveel jaar van angst, van wachten? Hoeveel maanden sinds de eerste bulldozers de wijk in kwamen? Man, wat jij doorgemaakt moet hebben.’

De oude man sloeg zijn ogen op, en keek Hanley aan, misschien op zoek naar iets, een medemens na jaren zelfopgelegde isolatie, een beetje meeleven misschien. Hanley had het gevoel dat hij er bijna was.

De ogen van de oude man draaiden weg, over Hanley's schouder naar de achtermuur.

‘Het is voorbij, meneer Larkin.

Allemaal voorbij. Het moest uitkomen, vroeg of laat. We gaan, terug in de jaren, heel langzaam, ploeterend, en we zoeken alle stukjes bij elkaar. Dat weet u ook wel. Het was mevrouw Larkin, nietwaar? Waarom? Een andere man? Of gewoon ruzie? Misschien was het een ongelukje? En u raakte in paniek, en toen zat u eraan vast, om uw hele leven als een kluizenaar te leven.’

De onderlip van de oude man bewoog. Hij bewoog zijn tong erlangs.

Ik kom erdoorheen, dacht Hanley. Het duurt nu niet lang meer.

‘Het moet ellendig zijn geweest, die laatste jaren,’ vervolgde hij. ‘Om daar helemaal alleen te zitten, zonder vrienden zoals voor het gebeurde, alleen maar u en de wetenschap dat zij er nog was, niet ver weg, achter de nieuw gemetselde muur naast de open haard.’

Er trilde iets in de ogen van de oude man. Een plotselinge zenuwaandoening bij de herinnering? Misschien zou de shockbehandeling beter werken. Hij knipperde twee keer met zijn ogen. Ik ben er bijna, dacht Hanley, ik ben er bijna. Maar toen de oude man zijn ogen weer op

de zijne richtte, waren ze weer nietszeggend. De oude man zweeg. Hanley hield het nog een uur vol, maar de oude man zei geen woord.

‘Zoals u wilt,’ zei Hanley terwijl hij opstond. ‘Ik kom terug en dan praten we er wel over.’

Toen hij op de Mayo Road arriveerde, heerste daar een koortsachtige activiteit. De menigte was groter dan ooit, maar kon minder zien. Aan alle vier de kanten was de ruïne van het huis omgeven door schermen van zeildoek, die heen en weer sloegen in de wind, maar voldoende waren om te voorkomen dat glurende ogen zagen wat er daarbinnen gebeurde. In het

afgeschermd vierkant dat een gedeelte van de weg omvatte, waren twintig potige politieagenten in zware laarzen en in werkkleding bezig het puin met de hand uiteen te trekken. Elke baksteen en dakpan, elk verbrijzeld stuk hout van de trap en de trapleuning, elke tegel en balk van het plafond werd zorgvuldig uit het puin gehaald, onderzocht op, wat het ook maar aan het licht zou kunnen brengen, wat niets was, en op de weg gegooid, waar de puinhoop hoger en hoger werd. De inhoud van de muurkasten werd onderzocht, de kasten zelf verwijderd om te zien of er iets achter zat. Alle muren werden beklopt om te zien of ze holle

ruimtes bevatten voor ze steen voor steen gesloopt werden en op de weg gegooid.

Rond de open haard werkten twee mannen met speciale zorg. Het puin op het lichaam werd zorgvuldig verwijderd tot alleen nog een laagje stof het lichaam bedekte. Het was gebogen in een embryohouding, liggend op zijn zij, hoewel het in zijn holte waarschijnlijk rechtop had gezeten, met het gezicht opzij. Professor McCarthy, die keek naar wat er over was gebleven van de buitenmuur, gaf deze twee mannen aanwijzingen bij hun werk. Toen het tot zijn tevredenheid was gebeurd, ging hij de holte tussen de resterende stenen in en

begon met een zachte borstel, als een zorgzame huisvrouw, de crèmekleurige stof van het oude metselkalk weg te vegen.

Toen hij het grootste gedeelte van het stof had verwijderd, onderzocht hij het lichaam nauwkeuriger, klopte op een gedeelte van de zichtbare dij en van de bovenarm en kwam uit de ruimte tevoorschijn.

‘Het is een mummie,’ zei hij tegen Hanley.

‘Een mummie?’

‘Precies. Met een stenen vloer, een verzegelde ruimte aan alle zes de kanten, en de warmte van de haard op een halve meter afstand, heeft er mummificering

plaatsgevonden. Uitdroging, maar met verduurzaming. De organen zijn misschien nog intact, maar zo hard als hout. Het heeft geen zin om vanavond te gaan snijden. Ik zou het warme glycerinebad nodig hebben. Dat kost tijd.'

'Hoe lang?' vroeg Hanley.

'Minstens twaalf uur. Misschien meer. Soms duurt het dagen.' De professor keek op zijn horloge. 'Het is bijna vier uur. Ik kan het tegen vijven ondergedompeld hebben. Morgenochtend om negen uur zal ik even in het mortuarium gaan kijken of ik kan beginnen.'

'Verrek,' zei Hanley, 'ik had het af willen maken.'

‘Een ongelukkige woordkeus,’ zei McCarthy. ‘Ik zal mijn best doen. Eigenlijk geloof ik niet dat de organen ons veel zullen vertellen. Naar wat ik kan zien, zit er een band om de nek.’

‘Wurging, hè?’

‘Misschien,’ zei McCarthy.

De begrafenisondernemer die altijd voor de gemeente werkte, had zijn lijkwagen naast de schermen geparkeerd. Onder supervisie van de patholoog-anatoom tilden twee van zijn mensen het stijve lichaam op en legden het nog steeds op zijn zij op een lijkbaar, bedekten het met een grote deken en droegen hun last naar de wachtende lijkwagen. Gevolgd door de

professor reden ze snel naar de Store Street en het gemeentelijke mortuarium. Hanley liep naar de vingerafdrukkenexpert van het technische bureau.

‘Heb je iets gevonden?’ vroeg hij. De man haalde zijn schouders op.

‘Het is daarbinnen allemaal baksteen en puin, meneer. Er is nergens een schone plek.’

‘En jij?’ vroeg Hanley aan de fotograaf van hetzelfde bureau.

‘Ik heb er nog een paar nodig, meneer. Ik wacht tot de jongens het afgebroken hebben tot aan de vloer, en dan kijk ik of er nog iets is. Zo niet, dan ben ik klaar voor vanavond.’

De voorman van de aannemer kwam aangeslenterd. Hij was op Hanley's voorstel gebleven als technisch expert voor het geval het vallende puin gevaar op zou leveren. Hij glimlachte.

‘Dat hebben jullie prima gedaan,’ zei hij met zijn vette Dublinse accent. ‘Mijn jongens hebben niet veel meer te doen,’ Hanley gebaarde naar de straat, waar het grootste gedeelte van het huis nu in een grote stapel puin lag.

‘U kunt beginnen dat af te voeren als u wilt. Wij zijn daarmee klaar,’ zei hij. De voorman keek op zijn horloge in de toenemende duisternis.

‘Er is nog een uur over,’ zei hij. ‘Dan

kunnen we het grootste gedeelte weg hebben. Kunnen we morgen met de rest van het huis beginnen? De baas wil die parkeerplaats afmaken en omheinen.’

‘Bel me even om negen uur morgenochtend. Dan zal ik het u zeggen,’ zei hij. Voor hij wegging, riep hij naar zijn hoofdinspecteur die het allemaal had georganiseerd.

‘Er komen draagbare lichten,’ zei hij. ‘Laat de jongens die op vloerhoogte aanbrenge en onderzoek de vloer op tekenen of er iets mee is gebeurd sinds hij gelegd is.’

De rechercheur knikte. ‘Tot nu is het alleen die ene schuilplaats,’ zei hij, ‘maar

ik zal blijven zoeken tot alles schoon is.'

Op het bureau kreeg Hanley de eerste kans om te kijken naar iets wat hem misschien iets kon vertellen over de oude man in de cel. Op zijn bureau lag de stapel verzamelde rotzooi die de deurwaarders die ochtend uit het huis hadden gehaald en in de bestelwagen van de gemeente hadden gelegd. Hij bekeek elk document zorgvuldig en gebruikte een vergrootglas om de oude en vervaagde tekst te lezen. Er was een geboorteakte, waarop de naam van de oude man stond, zijn geboorteplaats, Dublin, en zijn geboortejaar. Hij was zevenenzestig, geboren in 1911. Er waren een paar oude

brieven, maar van mensen die Hanley niets zeiden, voornamelijk van lang geleden, en de inhoud ervan had schijnbaar geen betrekking op de zaak. Maar er waren twee dingen van belang. Het ene was een verbleekte foto, gevlekt en krom getrokken, in een goedkoop lijstje, maar zonder glas. Er stond een soldaat op in wat eruitzag als een uniform van het Britse leger, die onzeker in de camera glimlachte. Hanley herkende een veel jongere versie van de oude man in de cel. Aan zijn arm had hij een mollige, jonge vrouw met een tuiltje bloemen. Geen bruidsjurk, maar een neutraal kleurig mantelpak met de brede schouders

van het midden tot het eind van de jaren veertig.

Het tweede interessante ding was de sigarendoos. Er zaten nog meer brieven in, die ook niets met de zaak te maken hadden, twee medaillelintjes aan een gesp met een speld, en een militair zakboekje van het Britse leger. Hanley pakte de hoorn van de telefoon. Het was tien voor halfzes, misschien had hij geluk. En hij had geluk. De militaire attaché van de Britse ambassade in Dandyford zat nog steeds aan zijn bureau.

Hanley verklaarde zijn probleem. Majoor Dawkins zei dat hij met genoegen zou willen helpen als hij kon, onofficieel

natuurlijk. Officiële verzoeken moesten via allerlei kanalen. Officieel gaat al het contact tussen de Ierse politie en Engeland via allerlei kanalen. Onofficiële contacten zijn veel nauwer dan beide partijen bereid zouden zijn toe te geven als een willekeurig iemand er naar vraagt. Majoor Dawkins sprak af dat hij op weg naar huis op het politiebureau zou langskomen, ook al betekende dat een hele omweg.

De duisternis was al lang ingevallen toen de eerste van de twee jonge rechercheurs die het loopwerk deden zich meldde. De eerste man die naar het registratiekantoor en de belastingen was

geweest. Gezeten voor Hanley's bureau sloeg hij zijn aantekenboekje open en bracht verslag uit.

Het huis op de Mayo Road 38 was volgens de gegevens op het registratiekantoor in 1954 door Herbert James Larkin gekocht uit de nalatenschap van de vorige eigenaar, die toen overleden was. Hij had er driehonderd pond voor betaald, vrij op naam. Er waren geen gegevens over een hypotheek, dus had hij het geld beschikbaar gehad. De belastinggegevens toonden aan dat het huis sinds die datum eigendom was van dezelfde Herbert James Larkin, en bewoond werd door de heer Herbert

James Larkin en mevrouw Violet Larkin. Geen document over het overlijden of vertrek van de echtgenote, maar de belastingdienst zou zo'n wijziging ook niet opnemen, tenzij schriftelijk op de hoogte gebracht door de overgebleven bewoner. Maar een speurtocht naar de overlijdensakten bij de burgerlijke stand, tot aan 1954, leverde geen spoor op van het overlijden van ene mevrouw Violet Larkin, op dat adres of een ander adres.

De archieven van de afdeling Sociale Zaken toonden aan dat Larkin de afgelopen twee jaar een staatspensioen had gekregen, nooit een aanvraag ingediend had voor een aanvullende uitkering, en

voor zijn pensionering blijkbaar magazijnmeester en nachtwaker was geweest.

Eén ding nog, zei de brigadier. Op zijn loonbelastingformulier, van 1954, had een vorig adres in Noord-Londen in Engeland gestaan. Hanley gooide het militaire zakboekje over het bureau.

‘Dus hij heeft in het Britse leger gezeten,’ zei de brigadier.

‘Daar is niets vreemds aan,’ zei Hanley. ‘Er zaten vijftigduizend Ieren in het Britse leger tijdens de Tweede Wereldoorlog. Larkin was blijkbaar een van hen.’

‘Misschien wel,’ zei Hanley en hij duwde de trouwfoto over het bureau. ‘Hij

is in uniform met haar getrouwd.'

De interne telefoon ging en hij hoorde dat de militaire attaché van de Britse ambassade gearriveerd was. Hanley knikte tegen zijn brigadier, die vertrok. 'Laat hem binnenkomen alstublieft,' zei Hanley.

Majoor Dawkins was Hanley's gelukkigste vondst van die dag. Hij sloeg zijn benen elegant over elkaar, richtte een glimmende schoenpunt op Hanley aan de andere kant van het bureau en luisterde rustig. Vervolgens bestudeerde hij een tijdje intensief de huwelijksfoto. Ten slotte liep hij om het bureau heen en ging naast Hanley staan met het vergrootglas in zijn ene hand en zijn gouden vulpotlood

in de andere. Met de punt van het potlood tikte hij op het insigne op de pet op Larkins hoofd op de foto en het schouderlintje op het uniform.

‘Dragonders,’ zei hij beslist.

‘Waarschijnlijk het vijfde.’

‘Hoe weet u dat?’ vroeg Hanley.

‘Ik weet het niet,’ zei Dawkins

openhartig, ‘maar het is waarschijnlijk, tenzij hij tegen het einde van de oorlog overgeplaatst is naar de dragonders.’ Hij tikte op de twee medailles op de borst van de bruidegom. ‘Dit is alleen maar een medaille voor goed gedrag, maar dit is de Noord-Afrika ster. Het vijfde heeft in Noord-Afrika gevochten tegen Rommel.’

Tanks.’

Hanley pakte de twee medaillelintjes. Die op de foto waren de echte medailles, de linten op het bureau waren de kleinere versie voor het veldtenue.

‘Ah ja,’ zei Dawkins terwijl hij op het linker medaillelintje tikte, ‘hetzelfde patroon, ziet u wel?’

Met het vergrootglas kon Hanley zien dat het patroon hetzelfde was. Hij gaf majoor Dawkins het militair zakboekje en Dawkins’ ogen lichtten op. Hij bladerde erdoorheen.

‘Als vrijwilliger dienst genomen in Liverpool, oktober 1940,’ zei hij. ‘Waarschijnlijk bij Burton.’

‘Burton?’ vroeg Hanley.

‘Burton, de kleermakers. Dat was het werfbureau in Liverpool tijdens de oorlog. Een heleboel Ierse vrijwilligers kwamen in de haven van Liverpool aan en werden daar door de werfofficieren heen gestuurd. Demobilisatie in januari 1946. Eervol ontslag. Vreemd.’

‘Wat?’ vroeg Hanley.

‘Ging vrijwillig in dienst in 1940. Vocht met de tanks in Noord-Afrika. Bleef tot 1946. Maar hij bleef gewoon soldaat. Kreeg nooit een streep op zijn arm. Werd nooit korporaal.’ Hij tikte op de uniformmouw op de huwelijksfoto.

‘Misschien was hij een slecht soldaat,’

merkte Hanley op.

‘Met een medaille voor goed gedrag? Ik vind het vreemd.’

‘Kunt u wat meer bijzonderheden over zijn staat van dienst in de oorlog te weten komen?’ vroeg Hanley.

‘Doe ik morgenochtend direct,’ zei Dawkins. Hij noteerde de meeste bijzonderheden in het militaire zakboekje en ging weg.

Hanley at in de kantine en wachtte tot zijn tweede brigadier zich kwam melden. De man kwam pas na halfelf, vermoeid maar triomfantelijk.

‘Ik heb met vijftien mensen gesproken die Larkin en zijn vrouw op de Mayo

Road hebben gekend,' zei hij, 'en aan drie van hen had ik wat. Mevrouw Moran, de buurvrouw. Zij heeft er dertig jaar gewoond, en weet nog dat de Larkins er kwamen wonen. De postbode, nu gepensioneerd, die tot vorig jaar post bezorgde op de Mayo Road, en pater Byrne, ook gepensioneerd, die nu in een rusthuis voor priesters in Inchicore woont. Ik kom er net vandaan, vandaar dat ik zo laat ben.'

Hanley ging achteruit zitten terwijl de rechercheur terugbladerde naar het begin van zijn aantekeningen en verslag uitbracht.

Mevrouw Moran herinnerde zich dat in

1954 de weduwnaar die daar had gewoond, op nummer 38, was gestorven en dat kort daarna een TE KOOP-bord op het huis was aangebracht. Het duurde maar een week of twee en toen verdween dat bord. Een week of twee later kwamen de Larkins er wonen. Larkin was toen ongeveer vijfenveertig, zijn vrouw veel jonger. Zij was een Engelse, uit Londen, en ze had mevrouw Moran verteld dat ze uit Londen waren verhuisd, waar haar man winkelbediende was geweest. Op een bepaald moment in de zomer was mevrouw Larkin verdwenen. Mevrouw Moran beweerde dat dat in 1963 was geweest.

‘Hoe was ze daar zeker van?’ vroeg Hanley.

‘Toen werd in november Kennedy vermoord,’ zei de brigadier. ‘Het nieuws kwam uit de bar in de straat, waar een televisietoestel was. Binnen twintig minuten stond iedereen op de Mayo Road op de stoep erover te praten. Mevrouw Moran was zo opgewonden, dat ze het huis van Larkin naast het hare in rende om het hem te vertellen. Ze klopte niet, maar liep gewoon de zitkamer in. Larkin zat te dutten in een stoel. Hij sprong in een geweldige paniek op en wist niet hoe gauw hij haar het huis uit kon werken. Mevrouw Larkin was toen al weg. Maar

ze was er nog wel in de lente en de zomer. Ze fungeerde altijd als babysit op zaterdagavond bij de Morans. Mevrouw Morans tweede baby werd geboren in januari 1963. Dus is mevrouw Larkin op het eind van de zomer van '63 verdwenen.'

'Wat was de opgegeven reden?' vroeg Hanley.

'Ze heeft hem laten zitten,' zei de rechercheur zonder aarzeling. 'Niemand twijfelde eraan. Hij werkte hard, maar wilde nooit 's avonds uitgaan, zelfs niet op zaterdag, vandaar de beschikbaarheid van mevrouw Larkin als babysitster. Er waren ruzies over. Nog iets: ze was wuft, een beetje een flirt. Toen ze haar spullen pakte

en hem in de steek liet, was niemand verbaasd, Enkele vrouwen vonden dat hij het had verdiend omdat hij haar niet beter had behandeld. Niemand koesterde enige achterdocht. Daarna bemoeide Larkin zich steeds minder met anderen. Hij ging praktisch nooit uit, en zorgde niet meer goed voor zichzelf of het huis. De mensen boden aan om hem te helpen, zoals gebeurt in kleine gemeenschappen, maar hij sloeg alle aanbiedingen af. Ten slotte lieten de mensen hem in zijn sop gaar koken. Een paar jaar later raakte hij zijn baan als magazijnmeester kwijt en werd nachtwaker. Toen vertrok hij als het al donker was en kwam terug bij

zonsopgang. Hield de deur vergrendeld aan de binnenkant, 's nachts omdat hij weg was, overdag omdat hij wilde slapen. Dat zei hij. Hij begon ook dieren te houden. Eerst fretten, in een schuur in de achtertuin. Maar die ontsnapten. Daarna duiven, maar die vlogen weg of werden elders doodgeschoten. Ten slotte kippen, sinds de afgelopen tien jaar.'

De pater had een groot gedeelte van de herinneringen van mevrouw Moran bevestigd. Mevrouw Larkin was een Engelse geweest, maar katholiek en praktiserend. Ze was regelmatig komen biechten. Toen was ze in augustus 1963 vertrokken, de meeste mensen zeiden met

een vriend, en pater Byrne had geen reden gehad om daaraan te twijfelen. Hij wilde het biechtgeheim niet schenden, maar hij wilde wel zo ver gaan te beweren dat hij er niet aan twijfelde. Hij was verschillende keren naar het huis toe gegaan, maar Larkin was niet praktiserend en weigerde alle geestelijke bijstand. Hij had zijn verdwenen echtgenote een slet genoemd.

‘Het klopt allemaal,’ zei Hanley peinzend. ‘Het is best mogelijk dat ze op het punt stond hem in de steek te laten en hij dat ontdekte en haar iets te hard sloeg. De hemel weet dat dat vaak genoeg gebeurt.’

De postbode had er weinig aan toe te

voegen. Hij woonde in de buurt en kwam in de bar in de buurt. Mevrouw Larkin hield ervan om op zaterdagavond een pilsje te drinken, had zelfs in een zomer geassisteerd als buffetjuffrouw, maar haar man had daar een einde aan gemaakt. Hij herinnerde zich dat ze veel jonger was dan Larkin, opgewekt en bruisend, en geen bezwaar had tegen een beetje geflirt.

‘Beschrijving?’ vroeg Hanley.

‘Ze was klein, ongeveer een meter achtenvijftig. Nogal mollig, met flinke rondingen in elk geval. Krullend, donker haar. Giechelde een heleboel. Flinke boezem. De postbode herinnerde zich dat als ze een kroes bier tapte uit die oude

bierpompen die ze toen gebruikten, het de moeite waard was om te kijken. Maar Larkin werd woest toen hij het ontdekte. Kwam binnen en sleurde haar mee naar huis. Ze verliet hem, of verdween, spoedig daarna.'

Hanley ging staan en rekte zich uit. Het was bijna middernacht. Hij tikte op de schouder van de jonge rechercheur.

'Het is al laat. Ga naar huis. Schrijf het morgenochtend allemaal op.'

Hanley's laatste bezoeker die avond was zijn hoofdinspecteur, de man die het onderzoek op de plaats des misdrijs had geleid.

'Het is schoon,' zei hij tegen Hanley.

‘De laatste baksteen is verwijderd, en er is geen spoor van iets anders waar we iets mee kunnen doen.’

‘Dan is het nu aan het lichaam van de arme vrouw om ons de rest te vertellen van wat we willen weten,’ zei Hanley. ‘Of aan Larkin zelf.’

‘Heeft hij al gepraat?’ vroeg de hoofdinspecteur.

‘Nog niet,’ zei Hanley, ‘maar dat komt. Ze praten op den duur allemaal.’

De hoofdinspecteur ging naar huis. Hanley belde zijn vrouw en zei tegen haar dat hij die nacht op het bureau zou blijven. Even na middernacht ging hij naar de cellen. De oude man was wakker

en zat op de rand van zijn bed te staren naar de muur tegenover hem. Hanley gebaarde met zijn hoofd tegen de politieagent die bij hem was, en ze verzamelden zich allemaal in de voorkamer. De politieagent ging in de hoek zitten met zijn aantekenboek klaar.

Hanley ging tegenover de oude man staan en zei de bekende woorden.

‘Herbert James Larkin, u bent niet verplicht om iets te zeggen. Maar alles wat u zegt zal genoteerd worden en kan tegen u gebruikt worden.’

Vervolgens ging hij tegenover de oude man zitten.

‘Vijftien jaar, meneer Larkin. Dat is een

lange tijd om met zoiets te leven.

Augustus 1963, nietwaar? De burens herinneren het zich, de priester herinnert het zich. Zelfs de postbode herinnert het zich. Nou, waarom vertelt u het me niet?’

De oude man hief zijn ogen op, keek Hanley enkele seconden aan en richtte zijn ogen weer op de tafel. Hij zei niets. Hanley hield het bijna tot de dageraad vol. Larkin leek niet moe te worden, hoewel de politieagent in de hoek herhaaldelijk gaapte. Larkin was jarenlang nachtwaker geweest, herinnerde Hanley zich. Waarschijnlijk was hij ’s nachts helderder dan overdag. Een grijs licht filtreerde door het matglas van de verhoorkamer toen hij

ten slotte opstond.

‘Zoals je wilt,’ zei hij. ‘Jij mag dan niks zeggen, maar je Violet doet dat wel.

Vreemd, nietwaar? Praten vanuit het graf achter de muur, vijftien jaar later. Maar zij zal praten tegen de patholoog-anatoom, over een paar uur. Zij zal praten. Zij zal hem in zijn laboratorium vertellen wat er met haar gebeurd is, wanneer het is gebeurd, misschien zelfs waarom het is gebeurd. Dan komen we hier weer, en stel ik je in staat van beschuldiging.’

Hoewel hij niet snel kwaad werd, begon het zwijgen van de oude man hem te irriteren. Het was niet zo dat hij weinig had gezegd, hij had absoluut niets gezegd.

Had alleen maar teruggekeken naar Hanley met die vreemde blik in zijn ogen. Wat was dat voor blik, vroeg Hanley zich af. Verwarring? Angst voor hem, Hanley? Wroeging? Opluchting? Moordenaars waren vaak opgelucht, maar dan begonnen ze meestal te praten. Spot? Nee, geen spot. Ten slotte stond hij op, wreef met zijn grote handen over de stoppelbaard op zijn kin, en ging terug naar zijn kamer. Larkin ging terug naar de cel.

Hanley sliep drie uur in zijn stoel, met zijn hoofd achterover, zijn voeten op zijn bureau terwijl hij hard snurkte. Om acht uur stond hij op, ging naar het toilet en waste en schoor zich. Twee geschrokken

jonge politieagenten verrasten hem daar om halfnegen toen ze met hun dienst begonnen, en ze gingen aan het werk als twee veldmuizen op pantoffels. Om negen uur had hij ontbeten en werkte hij zich door een berg papierwerk heen. Om halftien belde de voorman van de aannemer van de klus op de Mayo Road hem. Hanley dacht na over zijn verzoek.

‘Goed,’ zei hij ten slotte. ‘U kunt de omheining aanbrengen en de zaak volstorten met beton.’

Twintig minuten later belde professor McCarthy.

‘Ik heb de ledematen recht,’ zei hij vrolijk. ‘En de huid is zacht genoeg voor

het ontleedmes. We zijn nu met het droogproces bezig. Ik begin over een uur.'

'Wanneer kunt u me verslag uitbrengen?' vroeg Hanley.

'Hangt er van af wat u bedoelt,' zei de stem door de telefoon. 'Het officiële rapport kost twee of drie dagen.

Onofficieel moet ik even na de lunch iets hebben. Minstens de doodsoorzaak. We hebben de band om de hals geïdentificeerd. Het was een nylonkous, zoals ik gisteren vermoedde.'

De patholoog sprak af om om halfdrie van het mortuarium in de Store Street naar Hanley's kantoor te komen. Hij werd die ochtend niet meer gestoord, behalve door

majoor Dawkins die tegen de middag belde.

‘Een mazzeltje,’ zei hij. ‘Trof een oude vriend van me aan op het militaire archief. Hij gaf me voorrang.’

‘Dank u wel, majoor,’ zei Hanley. ‘Ik maak aantekeningen, ga uw gang.’

‘Er is niet zoveel, maar het bevestigt wat we gisteren dachten.’

Wat jij gisteren dacht, zei Hanley in zichzelf. Die bewerkelijke Engelse hoffelijkheid.

‘Soldaat Herbert James Larkin kwam in oktober 1940 met de veerboot uit Dublin naar Liverpool en nam als vrijwilliger

dienst in het leger. Basisopleiding in kamp Catterick in Yorkshire. Werd overgeplaatst naar het 5de regiment dragonders. Werd in maart 1941 per transportschip naar Egypte gestuurd om zich bij het regiment te voegen. Dan komen we op de reden waarom hij nooit korporaal is geworden.'

'En?'

'Hij werd gevangengenomen. Door de Duitsers in Rommels herfstoffensief van dat jaar. Bracht de rest van de oorlog door als boerenarbeider in een krijgsgevangenkamp in Silezie", het oostelijk gedeelte van het Derde Rijk. Bevrijd door de Russen in oktober 1944.

Gerepatrieerd in april 1945, net op tijd voor het einde van de oorlog met Europa in mei.’

‘Iets over zijn huwelijk?’ vroeg Hanley.

‘Zeker,’ zei majoor Dawkins. ‘Hij trouwde toen hij in dienst was, dus staat dat ook in zijn dossier. Trouwde in de katholieke kerk St. Mary Saviour in Edmonton in Noord-Londen op 14 november 1945. Met Violet Mary Smith, een kamermeisje in een hotel. Zij was toen zeventien. Zoals u weet, werd hij eervol ontslagen in januari 1946 en bleef tot 1954 in Edmonton wonen, waar hij werkte als magazijnmeester. Dat is ook het laatste adres dat het leger van hem heeft.’

Hanley bedankte Dawkins overvloedig en hing op. Larkin was vierendertig, bijna vijfendertig, toen hij trouwde met een jong meisje van zeventien. Ze moest een levendige zesentwintigjarige zijn geweest toen ze op de Mayo Road kwamen wonen, en hij een misschien niet zo levendige drieënveertigjarige. Toen ze stierf in augustus 1963 zou ze waarschijnlijk een nog steeds aantrekkelijke en mogelijk sexy vijfendertigjarige zijn, terwijl hij misschien een zeer oninteressante en ongeïnteresseerde tweeënvijftigjarige was geweest. Ja, dat had misschien problemen veroorzaakt. Hij wachtte met ongeduld op het bezoek van professor McCarthy.

Deze hield zich aan zijn woord en zat om halfdrie in de stoel tegenover Hanley. Hij haalde zijn pijp tevoorschijn en begon die op zijn gemak te vullen.

‘Kan niet roken in het laboratorium,’ verontschuldigde hij zich. ‘In elk geval maskeert de rook de formaldehyde. U zou het moeten waarderen.’

Hij begon tevreden te paffen.

‘Heb wat u wilde,’ zei professor McCarthy op zijn gemak. ‘Zonder enige twijfel moord. Wurging met behulp van een nylonkous, die verstikking veroorzaakte, gepaard gaande met een shock. Het tongbeen hier,’ hij wees naar het gedeelte tussen de kin en de

adamsappel, ‘werd op drie plaatsen gebroken. Voor de dood werd een klap op het hoofd toegebracht, die een scheur in de schedel veroorzaakte, maar niet de dood. Waarschijnlijk voldoende om het slachtoffer te verdoven en de wurging plaats te laten vinden.’

Hanley leunde achteruit.

‘Verbazingwekkend,’ zei hij. ‘Iets over het jaar van de dood?’

‘Ah,’ zei de professor terwijl hij zijn hand uitstak naar zijn diplomatentas.

‘Ik heb een presentje voor u.’ Hij stak zijn hand in zijn tas en haalde er een plastic zak uit waarin iets zat dat eruitzag als een stuk krant, vergeeld en vervaagd,

van ongeveer vijftien bij twaalf centimeter.

‘De schedelwond moet een beetje gebloed hebben. Om geen rommel op het kleed te krijgen, moet onze moordenaar een krant onder de wond hebben gelegd. Zonder twijfel terwijl hij zijn schuilplaats bouwde. Gelukkig is het herkenbaar als een stuk van een dagblad, met de datum nog te onderscheiden.’

Hanley nam de plastic zak aan en door het doorzichtige materiaal bestudeerde hij met behulp van zijn bureaulamp en vergrootglas het stuk krant. Hij ging plotseling overeind zitten.

‘Dit was natuurlijk een oude krant,’ zei hij.

‘Natuurlijk is hij oud,’ zei McCarthy.

‘Het was een oude krant toen hij gebruikt werd voor de wond in het hoofd,’ hield Hanley vol.

McCarthy haalde zijn schouders op. ‘U zou gelijk kunnen hebben,’ stemde hij in. ‘Met dit soort mummies kun je niet nauwkeurig zijn wat het precieze jaar van de dood betreft. Maar wel redelijk nauwkeurig.’

Hanley ontspande zich.

‘Dat bedoelde ik,’ zei hij opgelucht. ‘Larkin moet een krant hebben gepakt die in een la heeft gelegen, die daar jaren gelegen moet hebben. Daarom dateert de krant van 13 maart 1943.’

‘Dat doet het lijk ook,’ zei McCarthy.
‘Ik heb het tijdstip van de dood
vastgesteld tussen 1941 en
1945. Waarschijnlijk binnen enkele weken
van de datum op dat stuk krant.’

Hanley staarde hem lang en strak aan.
‘Mevrouw Violet Larkin is in augustus
1963 gestorven,’ zei hij.

McCarthy staarde hem aan en bleef
hem aankijken terwijl hij zijn pijp
opnieuw aanstak.

‘Ik geloof,’ zei hij vriendelijk, ‘dat we
langs elkaar heen praten.’

‘Ik praat over het lichaam in het
mortuarium,’ zei Hanley.

‘Ik ook,’ zei McCarthy.

‘Larkin en zijn vrouw kwamen in 1954 vanuit Londen hierheen,’ zei Hanley zacht. ‘Ze kochten nummer 38 op de Mayo Road na de dood van de vorige eigenaar-bewoner. Van mevrouw Larkin is bekend dat ze in augustus 1963 weg is gelopen en haar man in de steek heeft gelaten. Gisteren vonden we haar lichaam, ingemetseld achter een loze muur terwijl het huis werd gesloopt.’

‘U hebt me niet verteld hoe lang de Larkins in dat huis hebben gewoond,’ merkte McCarthy op redelijke toon op. ‘U hebt me gevraagd om een pathologisch onderzoek te doen op een praktisch gemummificeerd lichaam. Dat heb ik

gedaan.’

‘Maar het was gemummificeerd,’ hield Hanley vol. ‘In die omstandigheden zou er toch een enorme speling kunnen zijn in het mogelijke jaar van de dood.’

‘Geen twintig jaar,’ zei McCarthy gelijkmoedig. ‘Het is onmogelijk dat dat lichaam na 1945 in leven was. De proeven op de inwendige organen laten niet veel twijfel over. De nylonkous kan geanalyseerd worden, natuurlijk. En de krant. Maar zoals u zegt, die zouden allebei twintig jaar oud kunnen zijn geweest op het moment dat ze gebruikt werden. Maar het haar, de nagels, de organen – met geen mogelijkheid.’

Hanley had het gevoel alsof hij terwijl hij wakker was zijn enige nachtmerrie beleefde. Hij ramde zich een weg naar de doellijn terwijl hij al zijn kracht gebruikte om door de linie van de Engelse verdedigers heen te breken tijdens de finale om het kampioenschap in 1951. Hij was er bijna, en de bal begon uit zijn handen te glijden. Hoe hij het ook probeerde, hij kon hem niet meer houden...

Hij herstelde zich.

‘Behalve de ouderdom, wat nog meer?’ vroeg hij. ‘De vrouw was klein, ongeveer een meter achteenvijftig?’

McCarthy schudde zijn hoofd. ‘Sorry,

botten veranderen niet in lengte, zelfs niet na vijfendertig jaar achter een stenen muur. Ze was tussen de een meter vijfenzeventig en een meter achtenzeventig, mager en hoekig.’

‘Zwart haar, krullend?’ vroeg Hanley.

‘Volkomen sluk, en roodachtig. Het zit nog aan het hoofd vast.’

‘Ze was ongeveer vijfendertig op het moment dat ze stierf?’

‘Nee,’ zei McCarthy, ‘ze was ruim vijftig en ze had kinderen gekregen, twee zou ik zeggen, en na de tweede is er een chirurgische ingreep verricht.’

‘Bedoelt u te zeggen,’ vroeg Hanley, ‘dat ze vanaf 1954 tot Violet Larkin de

benen nam – en Larkin de afgelopen vijftien jaar alleen – in hun zitkamer hebben gezeten op twee meter afstand van een ingemetseld lijk?’

‘Dat moet wel,’ zei McCarthy. ‘Een lijk in gemummificeerde staat, wat op zichzelf vrij snel plaatsgevonden moet hebben in zo’n warme omgeving, gaat niet stinken. In 1954 zou het lijk, als we ervan uitgaan dat ze, zoals ik geloof, in 1943 werd vermoord, al lang in dezelfde staat zijn als waarin we haar gisteren hebben gevonden. Tussen twee haakjes, waar zat die Larkin in 1943?’

‘In een krijgsgevangenenkamp in Silezië,’ zei Hanley.

‘Dan,’ zei de professor terwijl hij opstond, ‘heeft hij die vrouw niet vermoord en haar ingemetseld naast de open haard. Dus wie heeft dat wel gedaan?’

Hanley pakte de hoorn van de telefoon en belde de kamer van de rechercheurs. De jonge brigadier kwam aan de lijn.

‘Wie,’ vroeg Hanley bedaard, ‘was de man die het huis voor 1954 in zijn bezit had en bewoonde en die in dat jaar is gestorven?’

‘Ik weet het niet, meneer,’ zei de jongeman.

‘Hoe lang heeft hij erin gewoond?’

‘Ik heb daar geen aantekeningen over,

meneer. Maar ik herinner me dat de vorige bewoner er dertig jaar had gewoond. Hij was een weduwnaar.'

'Dat was hij zeker,' snauwde Hanley. 'Hoe heette hij?' Het was even stil.

'Ik heb er niet aan gedacht om dat te vragen, meneer.'

De oude man werd twee uur later vrijgelaten, door de achterdeur voor het geval er iemand van de pers in de hal rondhing. Nu was er geen politieauto, geen escorte. Hij had het adres van een pension van de gemeente in zijn zak. Zonder een woord te zeggen sjokte hij het bureau uit en liep naar de armoedige straten van de Diamond.

Op de Mayo Road was het ontbrekende gedeelte van het hek, daar waar het huis had gestaan, nu aangebracht en het hele parkeerterrein was omheind. Binnen het hek, op de plaats waar het huis en de tuin zich hadden bevonden, was een laag beton gestort die bijna droog was. In de toenemende schemering stampte de voorman met twee van zijn mannen over het beton.

Zo nu en dan sloeg hij de met ijzer afgezette hak van een van zijn schoenen op het oppervlak.

‘Nou, het is droog genoeg,’ zei hij. ‘De baas wil dat het voor vanavond geasfalteerd is.’

Aan de andere kant van de weg brandde tussen het puin een vuur waarin de rest van de stapel trapleuningen van de trap, dakbalken, plafondbalken, kasten, kozijnen en deuren, de overblijfselen van de schutting, het oude privaat en het kippenhok verbrand werden. Zelfs bij het licht daarvan merkte geen van de werkers de oude figuur op die door het hek naar hen staarde.

De voorman kwam aan het einde van de rechthoek van nieuw beton, op de plaats waar de oude achterschutting had gestaan. Hij keek naar omlaag.

‘Wat is dit?’ vroeg hij. ‘Dit is niet nieuw. Dit is oud.’

Het gedeelte waar hij naar wees, was een plaat beton van ongeveer een meter tachtig bij zestig centimeter.

‘Dat was de vloer van het oude kippenhok,’ zei de arbeider die die ochtend het beton had gestort.

‘Heb je er geen nieuwe laag overheen gelegd?’ vroeg de voorman.

‘Nee. Dan zou het niveau op die plek te hoog worden. En dan zou er een bult in het asfalt komen.’

‘Als de zaak hier gaat verzakken, zal de baas het ons opnieuw laten doen, en dat kost duiten,’ zei de voorman somber. Hij liep een paar passen weg en kwam terug met een zware, puntige ijzeren stang. Hij

hief die hoog boven zijn hoofd en sloeg er met de punt naar beneden mee op de oude betonplaat. De staaf stuitte terug. De voorman gromde.

‘Goed, het is stevig genoeg,’ gaf hij toe. Hij draaide zich om naar de wachtende bulldozer en wenkte. ‘Vul het op, Michael.’

Het blad van de bulldozer kwam omlaag vlak achter de stapel dampende asfalt en begon de hete berg te verplaatsen, verkruimelend als zachte, vochtige suiker, in de richting van de betonnen rechthoek.

Binnen enkele minuten was dat gedeelte veranderd van grijs in zwart, het

asfalt was er gelijkmatig en vlak over verdeeld voor de wals, die stond te wachten, het werk voltooide. Terwijl het laatste licht verdween aan de hemel, vertrokken de mannen en de parkeerplaats was ten slotte klaar.

Achter het hek draaide de oude man zich om en sjokte weg. Hij zei niets, helemaal niets. Maar voor het eerst glimlachte hij, een lange gelukkige glimlach van pure opluchting.